

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul postal

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III: Zoe Gr. Păucescu cu N. D. Poulupolu.*

Curtea de apel din București, secțiunea II: Victor Hilsenbeck cu M. B. Brătianu și M. E. Papamihalopol.

Tribunalul Iași, secțiunea I: Hélène D. Sturdza cu D. Sturdza-Scheianu și alții.— Observație de d-l D. Alexandresco.

NECROLOG.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA III

Audiența dela 19 Noembrie 1908

Președinta d-lui G. P. Petrescu, președinte

Zoe Gr. Păucescu cu N. D. Poulupolu

NULITĂȚI.— MINORI.— INSTANȚĂ CONSTITUITĂ FĂRĂ PROCUROR.— RECURS FĂCUT DE TUTOAREA LEGALĂ NUMAI ÎN CALITATEA SA PERSONALĂ.— ART. 735 ȘI 736 PROC. CIVILĂ.

VÂNZARE DE PRODUCE.— PREDARE DUPĂ MĂSURĂ.— RISCUL VÂNZĂTORULUI.— ART. 1300 CODUL CIVIL.

MARTORI.— DOVADĂ CONTRA CONȚINUTULUI CONTRACTULUI.— NEADMISIBILITATE.— OMISIUNEA INSTANȚEI DE A SE PRONUNȚA.— DACĂ ESTE ESENȚIALĂ.— ART. 1191 CODUL CIVIL.

1° Din combinațiunea art. 735 și 736 procedura civilă, rezultă că nulitățile nu se pot invoca decât de părțile în favoarea cărora au fost admise. Prin urmare, tutoarea legală nu poate cere casarea unei decizii, sub motiv că instanța nu a fost constituită cu procuror, când ea a fost acționată și menținută în judecată, atât la tribunal cât și la Curtea de apel, numai personal, iar nu și ca tutoare a minorilor săi copii, și când în recursul făcut figurează tot numai în calitatea sa personală.

2° Când instanțele de fond stabilesc în fapt, prin interpretarea și aprecierea întregului conținut al

contractului și a altor acte prezintate de părți, că vânzarea porumbului, care face obiectul procesului, s'a făcut după măsură, riscul până la predare privește pe vânzător care, în caz de neexecutare, trebuie, potrivit art. 1300 din codul civil, să restituie cumpărătorului suma primită în contul prețului.

3° Omisiunea instanței de a se pronunța asupra cererii de ascultare de martori, nu este esențială și nu poate atrage casarea deciziei, când această probă trebuie respinsă atât pentru cuvântul că nu se poate stabili prin martori intenția părților, care rezultă din contract, cât și pentru că, conform art. 1191 codul civil, orice arătare a martorilor contra conținutului contractului eră inadmisibilă.

No. 330. — Respins, recursul făcut de Zoe Păucescu în contra deciziei Curței de apel din București, secț. III, No. 154 din 1908, dată în proces cu N. D. Poulupolu.

S'au ascultat: d-nii avocați P. Burdeanu și N. Miteșcu, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Em. Pantazi, în combateri; d-l procuror St. Stătescu, în concluziuni.

Curtea deliberând,

Asupra motivului III de casare:

«Violarea art. 81 pr. civilă și rea constituire a Curței de apel.

«Intr'adevar, se constată din dosar că acțiunea d-lui Poulupolu eră pornită contra d-nei Păucescu personal și ca tutoare a minorilor săi copii, precum și din petițiunea de apel și deciziunea Curței de apel No. 154 din 1908, că apelul d-nei Zoe Gr. Păucescu eră făcut atât în numele său personal cât și ca tutoare legală a minorilor săi copii. Înaintea Curței, procuratorul d-nei Păucescu declară că se prezintă numai în numele său personal, așa că minorii cari erau parte în proces, nu erau reprezentați de nimeni, erau lipsă, însă apelul lor, introdus în mod legal, urmă să fie judecat de Curte, legalmente constituită, adică cu reprezentantul ministerului public, a cărui prezență eră mai ales utilă în cazul de față, când nimeni nu se prezintă a pune concluziuni în numele minorilor.

«Curtea nu numai că omite a se constitui cu procuror, dar încă

nici nu se probună asupra apelului făcut de minori, căci aveau în specie un interes vădit, de oarece obiectul litigiului purtă asupra recoltei aflată pe moșia lor».

Considerând că, prin art. 81 pr. civilă, se prevede că Ministerul public va lua concluziuni, ca parte alăturată, atunci când sunt interesați în cauză minori, interziși sau cei puși sub consiliu judiciar, iar prin art. 2 din legea relativă la atribuțiunile Ministerului public, se prevede în mod expres că asistența procurorului, ca parte alăturată, se păstrează numai în favoarea minorilor și interzișilor, adică nu ca de ordine publică, de unde rezultă că numai reprezentanții acestora sau chiar dâșii, direct, când devin capabili, pot invoca nulitatea sau desființarea actelor la efectuarea cărora n'a participat și procurorul ca parte alăturată ;

Considerând că, în genere, nulitățile nu se pronunță decât după cererea părții în favoarea căreia legea le-a admis, după cum rezultă aceasta clar din combinația art. 735 cu 736 pr. civilă ;

Considerând că, în specie, recurenta a fost acționată și menținută în judecată, atât la tribunal cât și la Curtea de apel, numai personal, iar nu și ca tutoare a minorilor săi copii, precum și recursul contra deciziei Curței de apel l-a făcut numai în calitatea sa personală ;

Considerând că, în asemenea circumstanțe, recurenta nu poate cere desființarea sau casarea deciziei Curței de apel pentru neparticiparea procurorului la constituirea acelei Curți, deși d-sa făcuse apel și ca tutoare a minorilor săi copii, căci pe deoparte, procurorul d-sale a declarat acolo, în instanță, că voește a se judeca numai în calitatea personală a apelantei, așa că ne mai rămânând ca figurând și minori în cauză, participarea procurorului nu mai eră necesară ; iar pe de altă parte, după dispozițiunile citatelor texte de lege, chiar dacă s'ar considera ca figurând și minori în judecata Curței de apel, totuși lipsa de participare a procurorului nu s'ar putea invoca decât de către reprezentantul legal al minorilor, ceea ce recurenta nu are dreptul de a face, întrucât a făcut recurs numai în calitatea sa personală, iar nu și ca tutoare ;

Considerând, prin urmare, că, din cele expuse, rezultă că motivul de casare este nefondat, și ca atare urmează a fi respins.

Asupra motivelor I și II de casare :

I. «Denaturarea contractului, exces de putere și violarea art. 971 combinat cu 1295 și 1299 codul civil.

«Cu contractul din 11 Ianuarie 1907, am vândut lui N. Pulpulo, porumb, dinte de cal, din recolta anului 1906, după moșia Săcenii, circa 550 kile. Acest porumb neputând a-l predă din cauză că a fost distrus prin foc de către țărani răscolți în primăvara anului 1907, fapt recunoscut atât de cumpărător cât și de instanțele de fond, am fost condamnat să plătesc lui Pulpulo suma de 15.000 lei, ce promisem ca parte din preț la facerea contractului, pe motiv că riscurile sunt în sarcina mea, vânzător, întrucât în contractul de vânzare nu se zice că am vândut toată recolta de porumb.

«Jducând astfel, instanța de fond denaturează contractul de vânzare, comite un exces de putere și violează art. 971 combinat cu 1295 și 1299 codul civil.

«In adevăr, nici un text de lege nu spune că vânzarea cu grămada însemnează vânzarea totală a unei mărfi. Ceea ce spune categoric legea este că, pentru ca o vânzarea să fie perfectă, trebuie ca să poarte asupra unui corp cert și determinat. In acest caz, independent de tradițiunea lucrului vândut, cumpărătorul devenind proprietar al lucrului vândut din momentul contractului, riscurile cad în sarcina sa, dacă lucrul vândut a perit fără culpa vânzătorului (art. 971 codul civil).

«In contractul nostru de vânzare, nu numai că lucrul vândut este un corp cert și determinat, dar, ceva mai mult, el este individualizat în așa mod (porumb, recolta anului 1906, după moșia Săcenii, circa 550 kile) în cât nu mai rămâne nici o indoială că părțile au știut, fiecare cu precizie, unul ce cumpără și altul ce vinde. Măsurarea aici, dacă are loc, este numai pentru a stabili prețul total la kilă convenit de părți, iar nu pentru a determina obiectul vândut.

«Când dar așa este contractul nostru de vânzare, a pretinde, sub pretext de a interpreta art. 1299 cod. civil, că, de oarece nu se zice «vând toată recolta după moșia Săcenii», părțile au înțeles să nu facă o vânzare cu grămada, este a cere ceea ce legea nu cere, este a face legea, nu a o interpreta, a denatura contractul, substituind intențiunei părților voința interpretului și a comite un exces de putere, violând și principiile de lege stabilite de art. 971, 1295 și 1299 codul civil».

II. «Omisune esențială și nemotivare. Am cerut ca să stabilească înaintea Curței de apel că, în specie, vânzarea s'a făcut cu grămada și purtă asupra întregii recolte de porumb din toamna anului 1906, așa în cât art. 1299, oare ar fi fost interpretarea ce i s'ar da, devenea aplicabil în specie din toate punctele de vedere.

«Proba cu martori eră admisibilă, conform art. 46 codul comercial, și afară de aceasta, eră admisibilă fiindcă tindea să stabilească un simpiu fapt material, și anume cantitatea de porumb care se recoltase după moșie în toamna anului 1906, că această cantitate nu eră mai mare de 550 kile, atât cât în actul de vânzare eră prevăzut.

«Odată această probă făcută, nu mai rămânea nici o indoială că întreaga cantitate de porumb după moșie fusese vândută și prin urmare nă guseam în cazul art. 1299 codul civil. Curtea omite a se pronunță asupra acestui mijloc esențial de apărare».

Având în vedere că prin sentința tribunalului Teleorman, cu No. 400 din 1908, și prin deciziunea Curței de apel atacată prin recurs, se constată în fapt că intimatul N. D. Pulpulo a chemat în judecată pe recurenta Zoe Gr. Păucescu, pentru ca să fie aceasta obligată de a-i restitui 15.000 lei, ce a primit dela d-sa, ca preț a circa 550 kile porumb, ce i-a vândut de pe moșia Săcenii, recolta anului 1906, cu prețul de 42 lei kila, căci nu-i s'a predat acel porumb în Aprilie sau Mai 1907, conform contractului scris din Ianuarie 1907, din cauză că a fost distrus prin incendiu în timpul răscoalelor țărănești din primăvara anului 1907, și riscul distrugerii porumbului trebuie să privească pe vânzătoare, conform art. 1300 codul civil, fiindcă s'a vândut o cantitate de porumb după măsurătoarea ce urmă să se facă la predare, iar nu întreaga recoltă de porumb de pe moșia Săcenii ; contra acestei pretențiuni, recurenta s'a apărat în sensul că a vândut reclamantului întreaga recoltă de porumb a anului 1906, de pe moșia Săcenii, cu prețul de 42 lei kila, așa

că vânzarea fiind perfectă prin învoirea ambelor părți asupra obiectului vândut, bine determinat și asupra prețului, urmează că riscul distrugerii aceluia porumb trebuie să privească pe cumpărător, care a devenit proprietarul acestei mărfi deși nu i-a fost predată, după cum se prevede aceasta expres prin art. 971, 1295 și 1299 codul civil;

Având în vedere că atât tribunalul, cât și Curtea de apel, care adoptă în totul considerentele din sentința tribunalului, stabilesc în fapt, prin interpretarea și aprecierea întregului conținut a contractului scris, precum și a altor acte, prezentate de părți, că recurenta n'a vândut reclamantului întreaga recoltă de porumb a anului 1906, de pe numita moșie, ci numai o cantitate de aproape 550 kile din acea recoltă, căci, pe de o parte, d-na Zoe Păucescu nu putea dispune de întreaga recoltă, fiindcă în ea aveau parte indiviză și copiii săi majori, din partea cărora d-se n'a prezentat mandat, cu autorizare de a vinde partea lor, iar, pe de altă parte, întreaga recoltă de porumb a anului 1906, a fost fixată ca de 850 kile, în vederea despăgubirii ce urmă să se dea de către Stat, după însuși stăruirea d-nei Păucescu și a fiilor d-sale majori. Astfel, instanțele de fond au ajuns la concluziunea că vânzarea porumbului s'a făcut după măsură, urmând a se predă o cantitate de aproape 550 kile prin măsurătoare, în Aprilie sau Mai 1907, așa că până atunci riscul distrugerii porumbului a rămas pe seama vânzătoarei, conform art. 1300 codul civil, și prin urmare, d-sa trebuie să restituie acei 15.600 lei, din cauză că n'a putut predă cantitatea corespunzătoare de porumb;

Având în vedere că din asemenea mod de stabilire de fapte nu rezultă că s'ar fi denaturat sau înlăturat de către instanțele de fond vre-o dispozițiune precisă din actul de convențiune al părților, ci dănele au făcut numai o interpretare și apreciere a întregului conținut al actelor discutate de părți, ceea ce intră prin urmare, în competența lor suverană, și scapă controlului Curței de casație:

Având în vedere apoi că deși Curtea de apel a omis de a se pronunța asupra cererii recurente de a se asculta martori cu cari să probeze că întreaga recoltă de porumb, a anului 1906 de pe moșia Săcenii, n'a fost de cât de 500—600 kile, cât d-sa a vândut, totuși această omisiune nu poate atrage casarea deciziunii sale, căci nu este esențială, atât pentru cuvântul că pe de o parte nu se putea stabili prin martori intenția părților, după cuprinsul contractului, așa că trebuia să respingă asemeni probă, din acest punct de vedere, cât și pentru cuvântul că, pe de altă parte, orice arătare a martorilor contra conținutului contractului, eră inadmisibilă conform art. 1191 codul civil;

Considerând, astfel, că din cele expuse rezultă că ambele motive de casare sunt nefondate, căci nu s'a comis nici o denaturare de acte și nici violarea vre unui text de lege.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 15 Decembrie 1908

Președinta d-lui I. E. Dobrescu, președinte

Victor Hilsenbeck cu M. B. Brătianu și M. E. Papamihalopol

JOC DE BILARD.—ACȚIUNE ÎN JUSTIȚIE.—NEADMISIBILITATE.—ART. 1637 CODUL CIVIL.

JOC DE BILARD.—ANTREPRENORI.—DACĂ AU ACȚIUNE PENTRU PRODUSUL JOCULUI.—SUMĂ EXCESIVĂ.—CÂȘTIG ILICIT.—PUTEREA DE APRECIERE A JUDECĂTORULUI.—ART. 1637 ALIN. II CODUL CIVIL.

1° Jocul de bilard neintrând în excepțiunea prevăzută de art. 1637 codul civil, nu poate da loc la o acțiune în justiție.

2° Dacă jucătorii de bilard nu pot, în raporturile dintre ei, avea acțiune pentru sumele stipulate cu ocaziunea acestui joc, evident că, pentru aceeași rațiune, produsul acestui joc e ilicit și nu se poate acorda acțiune nici aceluia cari, fără a fi jucat direct, exploatează totuși și încurajază acest joc, reclamând o parte din câștigul realizat cu ocaziunea jocului de bilard.

3° Chiar dacă s'ar admite, contrar unei doctrine constante, că jocul la bilard poate da loc la o acțiune în justiție, totuși, potrivit art. 1637 alin. II codul civil, judecătorul poate să respingă cererea rezultând dintr'un joc autorizat de lege, când suma pretinsă i se pare excesivă, căci în asemenea caz câștigul sau prețul convenit la joc nu mai este un accesoriu al jocului și un stimulent, ci el constituie obiectul principal pe care părțile îl au în vedere, jocul fiind numai ocaziunea unei asemenea convențiuni și degenerând astfel dintr'un joc licit într'un joc ilicit.

No. 69.—Victor Hilsenbeck a făcut apel în contra sentinței tribunalului Ilfov, secția comercială, cu No 379 din 1908, dată în proces cu M. B. Brătianu și M. E. Papamihalopol.

S'au ascultat: d-l avocat Em. Pantazi, în desvoltarea motivelor de apel; d-l avocat Polizu-Micșunesti, în combateri.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Victor Hilsenbeck contra sentinței cu No. 379 din 1908, a tribunalului Ilfov, secția comercială;

Având în vedere că, prin acțiunea introdusă înaintea primei instanțe, apelantul a cerut obligarea intimărilor M. E. Papamihalopol și M. Brătianu, ca să-i plătească în mod solidar sumele următoare: 1° lei 6000, rest din beneficiile ce i s'ar fi cuvenit apelantului dela antrepriza «jocurilor

de bilard», pe primul sezon al acestei antreprize, sub denumirea de «Academia de bilard», adică dela 4 Decembre 1905 și până la 28 Iunie 1906; 2° lei 3000, reprezentând apunțamentele din Iulie 1906 și până în momentul întentării acțiunii; 3° lei 3420, partea sa de beneficiu pe al doilea sezon, până la 18 Ianuarie 1907; 4° lei 15.767, beneficiile și diurna de 420 lei lunar, dela această dată înainte;

Având în vedere că, prin sentința atacată cu apel, tribunalul a respins ca neîntemeiată acțiunea apelantului, iar motivele pe cari se întemeiază spre a ajunge la această soluțiune sunt, în substanță, că pentru primul sezon al antreprizei în discuțiune, apelantul și-a primit toată partea sa din beneficiu, după cum rezultă aceasta din interogatoriul intimatului Brătianu și depunerile martorilor ascultați în cauză; că, pentru al doilea sezon a rezultat pagubă, iar câștigul celui din urmă sezon, compensează paguba din sezonul al doilea, plus că apelantul în acest din urmă timp, n'a mai adus nici un serviciu antreprizei, spre a putea pretinde onorar;

Având în vedere că este necontestat în fapt, și de altfel, din actul exhibit de apelant și din depunerile martorilor, se stabilește că între intimați a intervenit o asociațiune pentru o antrepriză a jocurilor de bilard, sub denumirea de «Academia de bilard», și ambii intimați s'au obligat a plăti apelantului 10% din beneficiul net al acestei antreprize;

Considerând că este constant în drept că excepțiunea prevăzută în art. 1637 codul civil, privitoare la unele jocuri pentru care legea acordă acțiune în justiție, este de strictă interpretare și că ea nu poate fi întinsă la jocurile intelectuale și nici chiar la jocurile de adresă cari nu constituiesc în acelaș timp niște exerciții gimnastice, singurele pe cari legiuitorul a voit a le favoriza;

Că, de aceea, e admis că, jocul de bilard nu intră în excepțiunea prevăzută de articolul menționat și nu poate deci da loc la o acțiune în justiție.

Considerând că, dacă jucătorii de bilard nu pot, în raporturile dintre ei, avea o acțiune pentru sumele stipulate cu ocaziunea acestui joc, evident că, pentru aceeaș rațiune, produsul acestui joc este ilicit și nu se poate acordă acțiune nici aceluia cari, fără a fi jucat direct, exploatează totuș și încurajează acest joc, reclamând o parte din câștigul realizat cu ocaziunea jocului de bilard;

Că, deci, din acest punct de vedere, părțile litigante deschizând sub o denumire — de altfel atrăgătoare — de «Academia de bilard», o adevărată antrepriză a jocurilor de bilard — cum o numește însuș apelantul, prin petițiunea sa introductivă de instanță — urmează că apelantul nu poate reclama dela intimați o parte din câștigul ilicit realizat de aceștia din exploatarea unui asemenea joc;

Considerând că chiar dacă s'ar admite, contrar unei

doctrine constante, că jocul de bilard poate da loc la o acțiune în justiție, totuș art. 1637 prevede în alin. 2 o rezervă și anume că tribunalul poate să respingă cererea rezultând dintr'un joc autorizat de lege, când suma pretinsă i se pare excesivă, căci, în asemenea caz, câștigul sau prețul convenit la joc nu mai este un accesoriu al jocului și un stimulent, ci el constituie obiectul principal pe care părțile îl au în vedere, jocul fiind numai ocaziunea unei asemenea convențiuni, și degenerând astfel dintr'un joc licit într'un joc ilicit;

Considerând dar că, în specie, privind chestiunea și din acest punct de vedere, se vede, astfel cum se stabilesc faptele din depunerile martorilor și însăși pretențiunile apelantului, că sumele stipulate cu ocaziunea jocului de bilard, chiar în primul sezon, erau excesiv de mari, de vreme ce numai în câteva luni intimații singuri au realizat din acest joc un câștig foarte însemnat de 60.000 lei, iar cât privește pentru ultimul sezon, când se stabilește pe deplin din depunerile martorilor că jocul degenerase într'un joc de noroc desăvârșit, sumele stipulate la joc erau încă și mai însemnate ca în primul sezon și constituiau o adevărată exploatare ilicită;

Că deci, și din acest punct de vedere, acțiunea de față este inadmisibilă în principiu;

Considerând că, în definitiv, rezultă cu certitudine din complexul depunerii martorilor că, pentru primul sezon, maximul de câștig realizat de intimați din jocurile de bilard s'au urcat la suma de 60.000 lei, iar asupra acestei sume apelantul, după cum singur recunoaște, și-a primit 6000 lei reprezentând 10% din câștig, plus că a primit și diurna stipulată;

Că, în ce privește al doilea sezon, rezultă iarăș din depunerile martorilor că intimații au încercat perderi, și în fine că în sezonul din urmă, jocurile de bilard degenerase, în mod indiscutabil, în jocuri de noroc desăvârșite, ceea ce de altfel nici apelantul nu contestă, și că dacă în acest timp s'au realizat câștiguri, ele n'au avut de efect decât de a compensa perderile încercate în al doilea sezon; că, prin urmare, din toate punctele de vedere, acțiunea cu drept cuvânt a fost respinsă de tribunal și apelul este neîntemeiat;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată, asupra căroră Curtea, apreciind, le fixează la suma de 100 lei.

Pentru aceste motive, respinge

Semnați: I. E. Dobrescu, M. Gr. Ciocărdia, Gh. Buzdugan, D. Mavrodin.

GRIGORE V. MANIU. — Explicațiuni teoretice și practice asupra Codului de comerț Român, Volumul III, coprinzând legile privitoare la persoana comerciantului și noțiuni relative la fondul comercial. — Tipogr. Gutenberg, Joseph Göbl, București, 1908.
Preț 12 lei.

TRIBUNALUL IAȘI, SECȚIUNEA I

Audiența dela 16 Decembrie 1908

Președinta d-lui S. I. Urlățianu, prim-președinte

Hélène D. Sturdza cu D. Sturdza-Scheianu și alții

INTERDICȚIE.— CONSILIU JUDICIAR.— NECESITATEA UNUI RECLAMANT, CARE SĂ CEARĂ ADMITEREA ACESTOR MĂSURI.

RIDICAREA INTERDICȚIEI SAU CONSILIULUI JUDICIAR. — DACĂ ESTE NEVOE CA ACEL CARE CERE RIDICAREA ACESTOR MĂSURI SĂ AIBĂ UN CONTRADICTOR SAU UN PĂRĂT ÎN CAUZĂ.

ÎNLOCUIREA CONSILIULUI JUDICIAR ÎN CAZ DE MOARTE SAU DEMISIUNEA CONSILIULUI PRIMITIV.— DACĂ ÎNCHEEREA TRIBUNALULUI CARE ÎNLOCUEȘTE CONSILIUL ARE NEVOE DE A FI DATĂ ÎN ȘEDINȚĂ PUBLICĂ SAU DE A FI PUBLICATĂ.

MINISTER PUBLIC.— DACĂ PREZENȚA LUI ERA CERUTĂ ÎNAINTE DE PROCEDURA CIVILĂ REVIZUITĂ LA 1900 ÎN PRIVINȚA ACELOR PUȘI SUB CONSILIU JUDICIAR, SAU NUMAI ÎN PRIVINȚA MINORILOR ȘI INTERZIȘILOR. — LEGEA PENTRU ATRIBUȚIILE MINISTERULUI PUBLIC DIN 1877. — ART. 81 DIN PROCEDURA CIVILĂ REVIZUITĂ LA 1900.

CONSILIU DE FAMILIE.— DREPTUL UNUI MEMBRU DE A FI ÎNLOCUIT PRINTR'UN MANDATAR.—LIPSA UNUI MANDAT IMPERATIV.— ART. 362 CODUL CIVIL.

1° Nimeni neputând cere propria sa interdicție sau punerea sa sub consiliu judiciar, acela contra căruia urmează a se lua asemenea măsuri trebuie neapărat să aibă un contradictor, și acesta este persoana care cere interdicția sau rânduirea unui consiliu judiciar.

2° În caz însă când acel lovit de incapacitate cere ridicarea interdicției sau a consiliului judiciar, ne mai fiind vorba de știrbirea capacității sale, nu este nevoie ca el să aibă un contradictor sau un pârât în cauză, căci decâteori el cere să i se ridice incapacitatea, el nu cere nimic dela nimeni, și pârât nu poate fi decât acela dela care se pretinde ceva.

Persoana pusă sub interdicție sau sub consiliu judiciar, nu are deci nevoie de a pune pe nimeni în cauză, când cere desființarea acestor măsuri.

3° Încheerea tribunalului care înlocuește pe consiliul judiciar săvârșit din viață sau demisionat, nefiind decât o măsură tutelară și de administrație judecătorească, și neavând de scop examinarea din nou a stărei celui pus sub consiliu judiciar, nu are nevoie de a fi dată în ședință publică, nici de a fi publicată.

O asemenea încheere nu are nevoie, spre a fi validă, de a fi dată în prezența ministerului public, căci după legea din 1877 și înainte de revizuirea procedurii la 1900 (în specie la 1896), prezența procurorului nu eră cerută decât în privința minorilor

și interzișilor, nu însă și în privința acelor puși sub consiliu judiciar.

4° Lipsa procurorului dela interogatorul persoanei care urmează a fi scoasă de sub consiliu judiciar nu este o cauză de nulitate, după cum ar fi astăzi, în urma procedurii revizuite la 1900, care prescrie asistența ministerului public și în privința acelor puși sub consiliu judiciar.

5° Pentru ca un membru al consiliului de familie să poată fi reprezentat printr'un mandatar, se cere ca acel mandatar sau procurator să fi fost rânduit anume și înadins pentru aceasta; nu se cere însă ca în procură să se arate în ce sens trebuie să se pronunțe mandatarul, ci trebuie să i se lase deplina sa libertate de acțiune.

Tribunalul,

Asupra cererii introdusă de Hélène D. Sturdza, prin petiția înregistrată la No. 4884 din 1908, prin care chiamă în judecată pe tatăl său Dimitrie Sturdza-Scheianu, pe Grigorie Ghica-Deleni și pe Pandelescu Zamfirescu, avocat, cel dintâiu ca unul care a cerut punerea sa sub consiliu judiciar, și pe cei doi din urmă în calitate de consilii judicari, și al cărui obiect este de a fi scoasă în mod regulat și legal de sub consiliul judiciar care i-a fost dat prin sentința acestui tribunal, secția I, No. 77 din 1893;

Având în vedere că din cele susținute în instanță de părțile prezente, atât prin concluziunile orale, cât și prin cele scrise, atașate la dosar, precum și din lucrările cuprinse în dosarul acestui tribunal, secția I, No. 245 din 1893, se constată în fapt următoarele:

În anul 1893, reclamanta de astăzi, Hélène D. Sturdza, căsătorită la acea epocă cu A. Ghica, este pusă sub consiliu judiciar de tribunalul județului Iași, în urma cererii făcută de tatăl său Dimitrie Sturdza-Scheianu.

Prin sentința No. 77 din 17 Martie 1893, care se pronunță în cauză, se numește consiliu judiciar Gr. Ghica-Deleni, care, în urma demisiunii sale, este înlocuit de tribunal, prin jurnalul No. 2705 din 18 Iunie 1893, cu Pandelescu Zamfirescu, avocat.

În 1896, reclamanta, divorțată acum de A. Ghica, face cerere tribunalului pentru a i se ridica consiliul judiciar.

Prin sentința No. 190 din 1 Iunie 1896, tribunalul găsinde cererea fundată, o admite și ridică consiliul judiciar. Această sentință, după cererea reclamantei, a fost investită cu formula executorie și s'a publicat prin *Monitorul oficial* No. 104 din 10 August 1896.

În urmă, la 5 Noembrie a. c., Hélène D. Sturdza, pretinzând că scoaterea sa de sub consiliu judiciar nu s'a făcut în mod legal, introduce cererea de față în interes ca, desființându-se în mod legal consiliul sub care fusese pusă, starea sa civilă să fie legalmente definită.

Motivele pe cari se întemeiază reclamanta, pentru a susține că consiliul judiciar care i-a fost numit prin sentința acestui tribunal, No. 77 din 1893, nu a fost desființat în mod legal, și că dânsa, deci, se găsește tot sub consiliu judiciar, pentru desființarea căruia a făcut acțiunea de față, sunt următoarele pe cari le vom expune și examină în parte:

1° Cererea prin care a provocat desființarea numirii consiliului judiciar, trebuia, susține reclamanta, să fie făcută contra rudei care a provocat acea numire, în specie, contra tatălui său Dimitrie Sturdza-Scheianu, bazându-se, pentru a susține aceasta, pe art. 459 combinat cu art. 436 din codul civil.

Din lucrările dela dosarul tribunalului, No. 245 din 1893, se constată, în adevăr, că cererea făcută de reclamantă în 1896, pentru ridicarea consiliului său judiciar, nu a fost îndreptată contra nimănui, adică nu a chemat pe nimeni ca pârât în instanță, dar pentru aceasta nu rezultă că cererea nu a fost legal făcută.

Art. 459 și 436 din codul civil, invocate de reclamantă, nu prevede că cererea de ridicarea interdicțiunii sau consiliului judiciar trebuie să fie îndreptată contra cuivă, căci din aceea că în aceste articole se arată persoanele cari pot provoca interdicția sau numirea unui consiliu judiciar și se dispune ca desființarea acestor măsuri să nu se poată face decât observându-se aceleași formalități ca la înființare, nu se poate susține cu temei că cererea trebuie să fie îndreptată contra persoanei care a provocat interdicția sau numirea consiliului judiciar, de oarece, prin «aceleași formalități», nu se poate înțelege altceva decât că desființarea să nu se poată face decât tot în urma unei cereri, cercetată conform art. 440 și urm. din codul civil și în urma pronunțării unei sentințe; și dacă, când se cere interdicția sau punerea sub consiliu judiciar a unei persoane, este firesc ca să figureze în instanță un reclamant, cel care face cererea, nefiind admis ca cineva să poată cere propria sa interdicție sau punerea sa sub consiliu judiciar, precum și un pârât, cel contra cărui se îndreaptă cererea și care natural este să aibă dreptul de a se apăra, fiind vorba de știrbirea capacității sale, apoi nu tot aceiași rațiune există ca cel lovit de incapacitate să aibă un contradictoriu, adică un pârât în cauză, când cere desființarea interdicției sau consiliului său judiciar, căci în acest caz, el pretinzând numai ca tribunalul, constatând că cauzele care au provocat măsura luată în contra-i au încetat de a mai exista, să-i redea capacitatea sa, nu cere nimic dela nimeni; și pârât nu poate fi, decât acel dela care se pretinde ceva; asemenea dreptul pe care-l poate avea ruda care a provocat interdicția de a interveni în cauză dacă ar avea interes, nu este un argument pentru a se zice că cererea de ridicare trebuie îndreptată contra celui care a provocat interdicția sau numirea consiliului judiciar;

Că, deci, cererea făcută de reclamantă în anul 1896

pentru ridicarea consiliului său judiciar, fără a o îndrepta contra lui D. Sturdza-Scheianu, care provocase numirea acelui consiliu, a fost bună formulată și prin urmare acest prin motiv este nefondat.

2. Că dacă s'ar zice că în cererea de ridicarea consiliului a fost un contradictoriu în persoana lui Pandelescu Zanfirescu, care fusese numit consiliu judiciar prin încheierea din 18 Iunie 1893, în urma demisiunii lui Grigore Ghica-Deleni, dânsul nu putea avea această calitate, deoarece încheierea tribunalului, prin care fusese numit, eră nulă din trei puncte de vedere: a) primirea demisiunii lui Grigore Ghica-Deleni și numirea lui P. Zanfirescu fusese făcută fără citarea părților; b) procurorul n'a luat parte la această încheiere și nici că a fost pronunțată în ședință publică; c) încheierea n'a fost publicată conform art. 447 din codul civil.

Din lucrările dela dosar se constată, după cum am arătat mai sus, că cererea reclamantei pentru ridicarea consiliului său judiciar nu fusese îndreptată contra nimănui și pârât ne putând fi decât acel pe care reclamantul îl chiamă în instanță, Pandelescu Zanfirescu nu a fost pârât în cauză, când s'a pronunțat sentința prin care s'a desființat consiliul judiciar numit reclamantei; și dacă se vede figurând în instanță, este că desigur a fost chemat de tribunal pentru a da, în calitate de consiliu judiciar, simple informații cu privire la cerere, astfel că față și cu soluțiunea dată, că în cereri de asemenea natură un contradictoriu nu este necesar, ar fi inutil de a se mai discuta dacă încheierea prin care Pandelescu Zanfirescu fusese numit consiliu judiciar este sau nu este nulă, și dacă prin urmare dânsul avea calitatea de consiliu judiciar pentru a putea figura în instanță ca contradictoriu; cu toate acestea însă, pentru că aceasta ne va servi la discutarea motivului al treilea, invocat de parte, vom arăta că încheierea tribunalului din 18 Iunie 1893 nu este câtuș de puțin nulă și că numirea lui P. Zanfirescu ca consiliu judiciar a fost regulat făcută.

În adevăr, legea nu cere ca pentru înlocuirea consiliului judiciar încetat din viață sau demisionat, să se citeze părțile cari au figurat în instanță la pronunțarea sentinței care înființează consiliu judiciar celui slab de minte sau celui prodig, și nici că încheierea tribunalului se fie pronunțată în ședință publică; și aceasta cu drept cuvânt, căci îndată ce nu este vorba de a examina din nou starea celui pus sub consiliu judiciar, înlocuirea consiliului mort sau demisionat nu mai este decât o măsură tutelară și de administrație judecătorească, care se face printr'o simplă încheiere în camera de consiliu și care ca toate aceste încheeri nu trebuie nici pronunțată în ședință publică și nici publicată.

Publicarea pe care art. 447 din cod. civ. o cere pentru sentința care pronunțează interdicția sau numirea unui consiliu judiciar nu ar avea nici un rost aici; căci dacă e explicabil ca sentinței care lovește pe o persoană de o in-

capacitate totală sau parțială să i se dea cea mai mare publicitate și aceasta în interesul celor care ar putea contracta cu cel lovit de incapacitate, și deci să fie pronunțată în ședință publică, așiftă și publicată prin *Monitorul Oficial*, nu tot așa trebuie să fie cu încheerea prin care se înlocuește consiliul, care nefind de cât o încheere a camerei de consiliu, nu este rațiune a o supune la formalități mai riguroase de cât pe celelalte încheeri de asemenea natură; cei de al treilea, având interes a ști dacă o persoană este lovită de incapacitate, iar nu cine este anume consiliul său judiciar, pe care de altfel, l-ar putea afla în orice moment, știind că există un dosar în cauză.

Neparticiparea procurorului la încheerea tribunalului nu poate de asemenea să fie o cauză de nulitate, de oarece conform art. 2 din legea dela 1877 asupra atribuțiilor Ministerului public, sub imperiul căreia s'a făcut acea încheere, prezența sa ca parte alăturată nu era necesară de cât când ar fi fost în cauză interziși sau minori, iar nu ca în specie o persoană pusă sub consiliu judiciar; primirea demisiunii d-lui Grigore Ghica-Deleni deci și numirea în locul său ca consilier judiciar a d-lui Pandele Zamfirescu prin încheerea din 18 Iunie 1893 a fost bine și legal făcută.

3) Că sentința No. 190 din 1896 s'a pronunțat, în realitate fără avizul consiliului de familie cerut ca o formalitate de ordine publică de art. 440 codul civil și aceasta pentru că deși există la dosar o încheere a consiliului de familie semnată de cinci membrii, doi dintrâșii însă, și anume: Grigore Ghica-Deleni și I. Diamandy, nu au putut lucra în mod legal, pretinde reclamanta, de oarece, cel dintâi deși demisionase din consiliu judiciar continua însă a păstra această sarcină din cauză că demisia sa nu fusese legal primită de tribunal și, deci, ca consiliu judiciar nu putea face parte din consiliu de familie, iar cel de al doilea pentru că reprezentând pe I. Ventura, membru în consiliu de familie, nu a avut o procură specială după cum cere art. 362 codul civil; căci nu se vorbește nici în procură nici în citație că ar fi vorba de desființarea consiliului judiciar și nici că se prevede în procură că-l autoriză de a da avizul pentru desființare.

Aceste susțineri ale reclamantei sunt însă nefondate, căci demisia lui Grigore Ghica-Deleni din sarcina de consiliu judiciar, fiind primită în mod regulat prin încheerea tribunalului din 18 Iunie 1893, după cum s'a arătat mai sus la discutarea motivului al doilea invocat de reclamantă, dânsul putea face parte în mod legal din consiliul de familie care și-a dat avizul.

De asemenea, Ioan Ventura, a fost legal reprezentat de Ion Diamandy la lucrările acelui consiliu, în baza procurii care se vede atașată la dosar, căci condițiunea pe care o cere art. 362 din codul civil pentru ca un membru din consiliu de familie să poată fi reprezentat prin procurator la deliberările consiliului, fiind ca acest procurator să fi fost rânduit anume și într'adins pentru

aceasta, în specie Ioan Diamandy a fost anume rânduit ca procurator pentru a lua parte la deliberarea consiliului de familie chemat de a se pronunța asupra cererei reclamantei de a i se ridică consiliul său judiciar, de oarece Ioan Ventura citat pentru ziua de 11 Mai 1896 pentru a-și da avizul asupra cererei reclamantei de a se ridică consiliul său judiciar, după cum aceasta se constată din conceptul de citațiile trimise membrilor consiliului de familie la 8 Mai, posterior datei de 1 Mai, când îi fusese transmisă citația cu No. 5098, da procura cu care se prezintă I. Diamandy în ziua pentru care fusese convocat. Alegațiunea, cum că în citația trimisă lui I. Ventura nu s'ar fi prevăzut că era vorba de desființarea consiliului judiciar, nu este dovedită cu nimic, căci nu s-a prezentat acea citație, iar conceptul din dosar dovedește contrariu;

Că, asemenea, este recunoscut și de jurisprudență și de doctrină că în această procură nu este necesar a se arăta în ce sens trebuie să se pronunțe procuratorul, ci trebuie să i se lase libertatea de acțiune, de oarece opinia sa, netrebuind să fie determinată de cât de deliberările care au avut loc în sânul consiliului, unde nu este libertate, nu poate fi deliberare; și acest motiv deci este nefondat și trecem la examinarea celui din urmă;

4) Că la interogatorul care s'a luat reclamantei cu ocazia judecării desființării consiliului său judiciar, procurorul nu a fost față după cum cere art. 442 codul civil, această participare a procurorului fiind o chestiune de compunere a tribunalului și deci de ordine publică.

Acest motiv ar fi fost poate fondat dacă afacerea s'ar fi judecat înainte de punerea în aplicare a legii din 1877 asupra atribuției Ministerului public, sau sub imperiul actualei legi de procedură civilă modificată la 1900; cum însă judecarea a avut loc în anul 1896, motivul acesta devine nefondat, căci prin art. 2 al legii asupra atribuției Ministerului public din 1877 s'au modificat articolele din codul civil cari ordonau prezența procurorului ca parte alăturată în chestiunile privitoare pe cei puși sub consiliu judiciar, menținându-se compunerea tribunalului cu procuror, numai când era vorba de minori și interziși; prin art. 81 din procedura civilă modificată în 1900, legiuitorul a revenit din nou cerând prezența procurorului și în chestiile privitoare pe cei puși sub consiliu judiciar.

Prezența procurorului deci nu era necesară pentru luarea interogatorului reclamantei și, prin urmare, susținerea sa este fără temei;

Din toate cele expuse mai sus se constată dar că scoaterea reclamantei de sub consiliu judiciar prin sentința No. 190 din 1896 s'a făcut cu toate formalitățile cerute de lege și, deci, dânsa ne mai găsindu-se astăzi sub consiliu judiciar nu este loc a se procedea la formalitățile cerute pentru ridicarea consiliului și deci cererea sa cată a fi respinsă ca nefondată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l prim-președinte Urlățeanu, respinge ca nefondată cererea.

Semnați: S. I. Urlățeanu, I. Teodorescu.

Observație.— Toate punctele decise prin importanta sentință a tribunalului Iași, ce publicăm astăzi, sunt juridice.

Este, în adevăr, neîndoelnic, deși chestiunea este întru câtva controversată, că nimeni nu poate să ceară propria sa interdicție, nici să provoace rânduirea unui consiliu judiciar în interesul său propriu, acest drept neaparținând decât persoanelor anume determinate de lege¹⁾.

În privința celorlalte puncte, nu există de asemenea îndoială.

Astfel, este cert că legea nu cerea prezența ministerului public, înainte de procedura civilă revizuită la 1900, decât în privința minorilor și interzisilor, nu însă și în privința acelor puși sub consiliu judiciar.

În privința punctului relativ la înlocuirea membrilor cari compun consiliul de familie printr'un procurator sau mandatar, avem prea puțin de zis. În adevăr, membrii consiliului de familie, fie rude, fie străini, nu sunt datori a lua parte la deliberarea consiliului în persoană, după cum prescrie codul italian (art. 255), ci au facultatea de a trimite în locul lor un mandatar *anume și inadins rânduit pentru aceasta*, adică investit cu o procură *specială*. Această dispoziție este excepțională și întemeiată mai mult pe echitate; căci, în regulă generală, membrii unui corp deliberativ trebuie să ia parte în persoană la deliberările acelui corp, funcțiunea lor fiind eminentemente *personală*.

Mandatul trebuie să fie *special*, adică să dea dreptul de a delibera asupra unei afaceri anume determinate, sau asupra unor afaceri cari ar fi tratate într'o întrunire anume determinată (argument din art. 1535). Nu s'ar putea deci da mandat unui terțiu spre a înlocui pe un membru al consiliului de familie în permanență, la toate deliberările acestui consiliu, pentru că un asemenea mandat n'ar mai fi special, ci general, și legiuitorul care a compus consiliul de familie din rudele cele mai apropiate ale minorului sau interzisului, n'a putut permite

1) Cpr. Planiol, I, 2116 (ed. 3-a); Laurent, V, 344; Demolombe, VIII, 474, 701 și 703 bis; Aubry et Rau, I, § 138, p. 864, text și nota 7 (ed. 5-a) și multe alte autorități citate în t. III al Coment. noastre, p. 85, nota 4 (ed. 2-a). — *Contră*: Toullier-Duvergier, *Le droit civil français*, I, partea II, 1373, p. 303; Chardon, *Puis-sance tutélaire*, 263, p. 83, 84 (ed. belg. din 1843).

acestor persoane de a abdică în totul dela misiunea lor în favoarea unor persoane străine, în cari legea nu mai are necontestat aceeași încredere.

Din faptul că mandatul trebuie să fie *special*, nu rezultă însă, după cum foarte bine decide și tribunalul în specie, că mandantul poate să impue mandatarului ceea ce el trebuie să facă, căci un asemenea mandat imperativ ar fi considerat ca nul și contrar însuș scopului deliberării, pentru că membrii consiliului trebuie să se lumineze din dezbateri²⁾.

Singura chestiune decisă de tribunal, care a dat loc la discuții, este cea de a se ști dacă persoana care cere ridicarea interdicției sau consiliului judiciar trebuie sau nu să pue pe un pârât în cauză. Această chestiune este controversată³⁾, însă părerea cea mai juridică este, de bună seamă, aceea admisă de tribunal, care pune cu drept cuvânt în principiu că cererea de revocare a interdicției sau a consiliului judiciar nu se îndreptează contra nimănui, pentru că nu se cere nimic dela nimeni⁴⁾.

În rezumat, după cum am spus-o încă dela început, sentința tribunalului Iași este, în toate privințele, juridică și foarte bine motivată.

D. ALEXANDRESCO

2) Vezi în acest sens autoritățile citate în tom. II al Coment. noastre, p. 610, nota 1.

3) Vezi asupra acestei controversă tom. III, al Coment. noastre, p. 77 (ed. 2-a).

4) Vezi în acest din urmă sens, Laurent, V, 331; T. Huc, III, 528; Demante et Colmet de Santerre, II, 284 bis II; Valette, *Explic. sommaire du I-er livre du C. Napoléon*, p. 378 și *Cours du C. civil*, I (singurul volum apărut), p. 623; Cas. fr., *Rèpert. Dalloz*, v^o *Interdiction*, 240, nota 1, etc.

NECROLOG

Magistratura și Baroul din Craiova au încercat două mari perderi prin moartea prematură a lui Const. Georgescu, consilier la Curtea de apel, și a lui Angel Betolian, decanul avocaților.

Ambii defuncți, în sfera lor de activitate, au avut reputația unor jurisconșulți de valoare și s'au bucurat de stima și încrederea justițiabililor.

Ei lasă regrete sincere și unanime.

Legea asupra taxelor de timbru și înregistrare, promulgată la 24 Februarie 1900, pusă în lucrare la 1 Martie 1900, cu modificările introduse prin legile ulterioare, adnotată și comentată de d-l **Corneliu Botez**, președinte al secțiunii II, trib. Covurlui.— Editura Socec & Co.— București, 1908.

Prețul volumului legat flexibil, **Lei 5.**